

ŠKOFIJSKI LIST

14.

Vsem čč. gospodom duhovnikom ljubljanske škofije.

Že pred mesecem smo začeli novo leto. Sklenili smo, tudi v tem letu delati in truditi se za časni in večni blagor našega ljudstva. Zato se boste vneli na raznih sestankih „Sodalitatis“ po potrebah raznih dekanij. Na nekatere zadeve naj Vas pa tudi jaz opozorim, da se boste kakor dosedaj tudi zanaprej splošno zanje zavzemali. Ne bojte se! nič novega Vam ne bom nakladal, le že pogostokrat omenjene naloge in dolžnosti bom zopet poudaril in izrazil odločno željo, da jih s pomočjo božjo vestno izpolnjujete.

1. Nevarnosti.

Stari liberalizem propada. Na njegovo mesto pa stopajo bolj radikalne in bolj nevarne organizacije. Stari liberalci, slovenski in nemški, so bili v dnu srca verni, ker so v mladosti dobivali dobro versko vzgojo. Dosedaj so se vsi v smrtni nevarnosti dali prevideti in so umrli skesano.

Hujši so novejši, mlajši zoprniki katoliške Cerkve. Imenujejo se razno: naprednjaki, svobodomiselci, radikalci, socialni demokrati. Mnogi so vero izgubili že od mladih nog; mnogi krščansko vero, katoliško Cerkev in začetnika njenega, Gospoda Jezusa, kar sovražijo, da, v globočini srca zaničujejo. Množi se število onih, ki očitno nosijo pripeto na suknji znamenje popolnega ateizma, znamenje upora proti Bogu, predrznega odpada od Njega.

Tudi Bogu sovražnih listov vedno več izhaja. Zraven starih protiverskih listov, kakor so: „Slovenski Narod“ in „Rdeči prapor“, sta prav nasprotna lista „Slovenski Dom“ in „Svobodna Misel“, da lista „Omladina“ in drugih niti ne omenjam. Izredno zavrit, sofističen in pohujšljiv je list „Svobodna Misel“. Prav dobro čutim, kako krščanski resnici sovražni postanejo vsi oni, ki ta list bero. Še bolje to čutite gospodje onih krajev, kjer so društva na ta list naročena, pa ga mnogi čitajo. Žalibog, da je ta list vsakdanja hrana premnogim ubogim, zapeljanim Sokolom.

Res, da imenovani, pod smrtnim grehom prepovedani listi, niso še posebno razširjeni, pa vendar izhajajo. Od kod dobivajo podporo, da žive? Od raznih oseb in društev, ki vedo, da se po teh listih njihove ideje, akoravno le polagoma, vendarle širijo; od oseb, katerim je iz zgodovine znano, da se tem potom polagoma pridobe celi stanovi, celi sloji ljudstva, cele pokrajine, cela ljudstva. Natihem, skrivno, neopaženo se zmota širi; ko pa pride čas, požene, raste, se bujno razvija in zadušuje resnico, ki v srcih zamira.

Zraven se pa nasprotniki krščanske resnice organizujejo in kujejo načrte, kako bi nase pritegnili ljudstvo, na mladino prav posebno preže; ne mirujejo, akoravno jim večkrat izpodleti; ne odnehajo, marveč zopet in zopet začenjajo svoje pogubno, svoje prekucijsko delovanje, da se jim enkrat vendarle posreči. Ali se ne spominjate, kako so v zadnjih letih, posebno lani poizkušali nahujskati naše ljudstvo zoper našo ljudsko stranko? In ali niso parkrat dosegli neverjetnih uspehov, če tudi le začasnih in lokalnih? Kaj pa, ko bi s svojim prizadevanjem dosegli uspehov trajnih in splošnih? Da, ali niso ti uspehi saj deloma še trajni? Oh, kako Bogu sovražna so nekatera društva v Ljubljani in po deželi? Posebno obžalujem protiverska društva zapeljanih dijakov srednjih in višjih šol, društva s sijajem svobodomiselstva omamljenih gospa in gospodičen, še bolj pa nekatere že večinomoma od Kristusa odtrgane župnije.

Zadnje čase sta bila dva civilna pogreba: v Kamniku in v Žireh. Demonstracije pri pogrebu in obilna udeležba nekih krogov nam odkrivajo srca dotičnikov: samomorilec, pijanec, bogotajec, nesramen klafač se spremlja do groba z največjo častjo! Zasramujejo se pa vse hvale vredni duhovniki, ki dosledno pri takih sramotnih okolnostih nočejo sodelovati, pa tudi ne smejo. Nekaj tolažilnega pa so nam tudi ti pogrebi pokazali: pogrebci so nosili sveče, uporabil se je križ, molil se je Oče naš, duhovnik se je želel, zvonjenje

se je zahtevalo! Kaj ne, kako globoko v srca je zasajeno krščansko naziranje! Kar ne da se izdreti; pridejo časi, ko se zapeljane mase nehote po njih ravnajo. Vprašam, ali takih civilnih pogrebov ne bo sčasoma še več, ko bodo umirali sedanji naprednjaki, radikalci, svobodomiselci?

2. Potreba organizacije.

Zares, časi so tako nevarni, da se posameznik ne bi mogel zoperstaviti. Le z združenimi močmi se more nevarnost odbijati in omejevati. Kako moramo biti Bogu hvaležni, da imamo naše ljudstvo vsestransko organizirano, združeno v razna svetna in cerkvena društva, po katerih se skrbi za njegovo časno blagostanje, za njegovo vsestransko socialno in politično izobrazbo, posebno za pošteno krščansko življenje. Mnogo se je že storilo; vse pa se bo vzdržalo, razvijalo in izpopolnjevalo.

In naša društva imajo mnogo življenja v sebi. Iz malega so se razvijala, se vedno bolj razširjala in po nekaki notranji sili zblíževala v razne osrednje zveze. Koliko imamo zvez! Zadružna, gospodarska, kmečka, županska, dijaška, telovadna, mlekarska, krščansko-socialna, jugoslovanska strokovna zveza. Vsaka zveza ima svoj centralni organ, ki posamezna društva združuje in vodi in razvija. Vse to se je po sebi razvijalo, ima dobra tla in zagotovljen obstanek. Semtertja odpade kaka suha veja, toda koj požene nova, lepša.

Ne zaostajajo cerkvene družbe: Marijine kongregacije, tretji red, družba sv. Družine, družba treznosti, rožnivenška bratovščina, bratovščina sv. Rešnjega Telesa, apostolstvo molitve, Vincencijeva družba. Tudi te cerkvene družbe se vedno bolj razvijajo, vedno dalje in globlje posegajo, pa se versko življenje razcveta. Poskrbeli bomo, da ne bodo zaspale, zamrle, ampak ostale delavne.

Naj nekatere organizacije omenim še posebej. V prvi vrsti imamo tiskovno društvo.¹ Dobro še pomnim, kako skromen je bil začetek; sedaj pa imamo prekrasno z najbolj modernimi stroji opremljeno tiskarno, katoliško bukvarno, prodajalno in še filijalke v Rudolfovem in v Kranju. In koliko se dobrega natisne!² Tu je izborno urejevani „Slovenec“, krasna ljudska lista „Domoljub“ in „Bogoljub“, znanstveni „Čas“, beletristični in umetnostni „Dom in Svet“ in vzgojni listi „Slovenski Učitelj“, „Vrtec“, „Angelček“, „Detoljub“; tu se izdaja ljudska knjižnica, tiskajo knjige za olikance. Kaj bi bilo, ko bi mi na tem polju zaostali, da, ko bi ne bili nadkrili nasprotnega tiska! In kdo je začetnik? Duhovnik je začetnik, duhovniki so društvo vodili, duhovniki so njegovi

prvi udje. Upam, da ga ni duhovnika, ki bi ne bil ud tiskovnega društva.

Kako so nam koristne naše Raiffeisenovke!¹ Neki sodnijski oficijal mi je pripovedoval, kolikokrat so morali iz sodnije po raznih komisijah in koliko javnih dražb se je odredjevalo, ker je bil kmet v odedruških rokah; sedaj je pa tega jako malo, ker Raiffeisenovke pomagajo. In vse te so zvezane v ljudski posojilnici, katere krasna palača nam izpričuje, da naše posojilnice cveto. Ponosen sem, da se tudi tukaj žrtvujejo duhovniki, pa ima ljudstvo do njih največje zaupanje. Le vztrajajte pri požrtvovalnem delu, vztrajajte radi Boga in radi ljudstva!

In kaj naj rečem o naših izobraževalnih društvih,² ter naših Orlih? Le pogledjte v društveni koledarček za leto 1910.¹ Razvrščena so razna društva po dekanijah, pa se lahko vidi, kako kaj razne dekanije napredujejo! V slovenski krščanski socialni zvezi je izkazanih 167 društev, pri katerih se omenja tudi njihovo delovanje. Ravno tam je tudi opisana zveza Orlov. Iz tega opisa se vidi, da je bilo dne 21. novembra 1909 na Kranjskem 69 odsekov. Kako krasna armada naših čvrstih mladeničev! Namen jim je telesno zdravje in telesna okretnost, pa tudi krščanska izobrazba, razvoj pravega značaja in krščansko življenje. Le čitajte „Mladost“, pa boste strmeli, kako je ta organizacija izvrstno urejena in kako izredno pametno, odločno, idealno deluje!

Izpočetka so se društveniki shajali po krčmah. Kmalu se je pokazalo, da so krčme za nje smrt. Pokazala se je nujna potreba lastnih prostorov. Pogumnejši gospodje so jih začeli zidati, drugi niso upali. In sedaj? Čezinčez po deželi se dvigajo lepi društveni domovi!³ Vsi sloji vernikov se za te dome vedno bolj zanimajo; požrtvovalnost pa premaga vse zapreke. Na čelu jim stoji krasna dvorana „Uniona“ v Ljubljani. Naše gibanje bi bilo zamrlo, ko bi te dvorane ne bilo. Naj se le dvigajo domovi širom naše lepe domovine, saj so priče krepkega izobraževalnega dela, pri katerem se trudijo skupno duhovni in svetni možje.

Da, ravno to skupno delovanje je za nas veselo in tolažilno. Mi ne poznamo klerikalizma, namreč onega stremljenja, da bi mi duhovniki le gospodovati hoteli. Ne, mi delamo, mi se trudimo, mi žrtvujemo denar, čas in zdravje, mi ljudstvu služimo, kakor imamo zapoved od Onega, ki je prišel služiti, ne pa, da bi se Njemu služilo. In kako veselo sodelujemo s svetnimi gospodi, radi jim pripuščamo prva mesta. Pazimo pa, da se nič ne stori, kar bi bilo krivo in

¹ Synod. I., pg. 102 sqq.

² Synod. I. pg., 103 sqq.

¹ Synod. I., pg. 91. b.

² Synod. I., pg. 27–28.

³ Synod. I., pg. 104–199.

zmotno, kar bi bilo proti sveti veri ali proti sveti Cerkvi. V tem oziru nas pa upošteva ne le ljudstvo, ampak tudi naše razumništvo; tukaj se priznava naše prvenstvo, naša duhovna oblast, naša duhovska avtoriteta.

Tako prijateljsko, nesebično skupno sodelovanje in sploh vsa omenjena organizacija nam pripravlja ugodna tla za uspešno strogo cerkveno združevanje. Ker je vse prešinjeno z verskimi načeli, ker povsod veje cerkveni duh, ker duhovniki povsod neutrudljivo sodelujejo, so srca dobro razpoložena in plamti v njih ljubezen do Cerkve, do verskih naukov in do lepega krščanskega življenja. Vse ozračje je nekako čisto in bujen razvoj cerkvenega življenja prav ugoden.

Zato se pa ni čuditi, ako se razcvitajo, ali zopet poživljajo ali znova ustanavljajo premile in prevažne Marijine kongregacije za mladeniče, za dekleta, pa tudi vedno več onih za žene in može.¹ Imamo jih danes okoli 500: kako močna in mogočna armada pod zastavo Marije prečiste Device in Matere božje! Res, nekatere so prišle v nevarnost, druge so le životarile, nekaj jih je pa tudi zamrlo: toda to so le človeške slabosti! Zato se pa sedaj zopet veselo gibljejo, ker so se zadnje čase skoraj povsod očistile in se osvobodile nerednih članov. Pred nekoliko tedni se je tudi tukaj ustrojstvo izpopolnilo: izbrali in potrdili so se dekanijski vodniki, ter si na shodu 28. decembra določili svoj delokrog in način delovanja, kar bo kongregacijam gotovo v največjo korist. Le še nekaj nam manjka! Kaj pa? Navoda za vodnike, kako naj kongregacije ustanavljajo in ustanovljene vodijo, da obrode zaželjenega sadu. Hvala Bogu, tudi tukaj nam je poslal pomoč. Škofijski vodnik je napisal prekrasno navodilo za vodnike. Ravno sedaj se je začelo tiskati. Knjiga je pisana živahno, praktično, zmerno, pregledno; razpravlja pa na temelju večletnih izkušenj po škofiji vse, kar mora vodnik znati in delati, da se po kongregacijah preporodi krščansko življenje.

Saj nam v srca naša po Mariji prihaja kraljestvo Srca Jezusovega.² Ali ni res, da ravno člani Marijinih kongregacij Jezusa vedno bolj ljubijo, Njegove zapovedi vedno bolj točno izpolnjujejo in Jezusa priznavajo za svojega najvišjega Gospodarja? Kdo pa prihaja največkrat k mizi Gospodovi? odkod najbolj goreči častivci presv. Rešnjega Telesa? Ali ne ravno iz Marijinih družb? In koliko grehov zoper šesto božjo zapoved so zatrlje ravno Marijine družbe; upati smemo, da po njih vzgojimo čist rod, čist, vesel, zdrav, do vzeten za vse, kar je lepo, vzvišeno, idealno. Po teh družbah se bo pa tudi uresničila tako goreča želja sv. Očeta, da bi verniki pristopali k svetemu obhajilu

prav pogostokrat, vsak teden, večkrat v tednu, vsak dan. Marija bo svoje hčerke k mizi Gospodovi kar vlekla. Pa tudi mladeniča ne bo manjkalo, tudi Marijine sinove bomo prav pogosto videli pri mizi Gospodovi. Dosedanji predsodki morajo pasti. V smislu letošnjega pastirskega lista hočem jaz delovati, pa tudi Vas prosim.

Isto bomo dosegli tudi s pomočjo tretjerednikov.¹ Kar je možakov v tretjem redu, že sedaj radi prihajajo k sv. obhajilu saj enkrat v mesecu. Seve, žene prihajajo še rajše, mnoge še večkrat, nekatere vsak teden, da, tudi večkrat v tednu. Nek odličen mož mi je rekel: „Ako hočete imeti mož značajnih, zanesljivih, širite tretji red.“ Ustanavljajte torej tretji red. V Ljubljani se je zadnje čase posebno razvil. Voditi ga, ni ravno težko; saj za vodnike izhaja poseben list, da jih v vodstvu podpira. Torej na noge!

Kako pa se neguje družba sv. Družine?² Saj ima namen posvetiti družine in jih obvarovati onih pregreh, katere krščansko ime najbolj oskrunjajo: kletve, pijanstva, nečistosti. V to družbo zapiše oče sebe in vse svoje. Oče se zaveže, da bo bolj vestno izpolnjeval vse navadne krščanske dolžnosti, da bo ljubezniv mož svoji ženi, vesten vzgojitelj svojih otrok, previden in varčen gospodar svojega posestva, da bo vselej zvečer molil, ako mogoče rožni venec in k molitvi klical vse svoje domače ljudi. Za to družbo je Cerkev dovolila mnogo odpustkov, posebno ob nekaterih praznikih. Mogli bi se ravno tedaj povabiti k sv. zakramentom može in mladeniči, pa bi se počasi navadili na večkratno prejemanje sv. zakramentov. Duhovniku ta družba ne da nič kaj posebnega opravila: le včasih naj govori o sv. Družini, ude naj vpiše v knjigo in v januarju vsakega leta naj prijavi v Ljubljano število novih družin in novih članov.

3. Naraščaj.

Skrb za otroke in za mladost sploh³ je pa tako važna, da moram o njej še posebej izpregovoriti.

Naše dušno pastirsko delo mora biti sistematično. Zasnovati si moramo načrt in v njegovem okviru delovati. Za svoje delovanje sem tak načrt v glavnih potezah zasnoval že leta 1898.⁴ Ta načrt sem vedno bolj izpopolnjeval. V prvi sinodi sem ga obsežno razložil in lahko videte, da se ga držim. Sam ga izpolnujem, pa tudi duhovne vse na to izpodbujam po vsakoletnih listih ob začetku leta in pri kanonični vizitaciji. Ves program prve sinode velja še sedaj. V drugi sinodi sem nekatere strani tega načrta izpopolnil, kar se raz-

¹ Synod. I., pg. 79—84.

² Synod. I., pg. 17—42.

³ Synod. I., pg. 5—36.

⁴ Škof. List I. 1898., pg. 101—102.

¹ Synod. I., pg. 28—30.

² Synod. I., pg. 50—58.

vidi iz tvarine na sinodi obravnane, posebno iz prvega dela.¹

Razvijal se je tudi načrt za vzgojo mladine. Do mladine mora imeti duhovni pastir prav posebno ljubezen. Naj bi vedel za vse otroke po župniji; naj bi vedel, kako se otroci vzgajajo doma, kake nevarnosti jim prete, kako starši zanje skrbe. In s kako očetovsko ljubeznijo zajeto iz presv. Srca Jezusovega bo negoval otročiče, ko začnejo hoditi v šolo! Ljubil bo z dobrohotno ljubeznijo prav posebno one otroke, ki so bolj zanemarjeni, ki imajo pri nerodnih starših tožno, žalostno življenje. Ne bo se čudil, da so zaostali ne le telesno, ampak tudi duševno, pa so morda jako zabiti, trmast, morebiti kar nič ne znajo. O ti nesrečni otročiči se mu bodo zasmilili v dno srca, pa jih bo s posebno ljubeznijo negoval in s posebno potrpežljivostjo poučeval, „quia caritas omnia suffert, omnia credit, omnia sustinet“.² In ko odrastejo šoli in izpolniviš dvanajsto leto, obiskujejo le še ponavljavno šolo, izpolniviš štirinajsto leto ne prihajajo več v šolo: ali jih boš duhovni pastir sedaj zapustil? Sedaj, ko bi tvoje ljubeznive pomoči najbolj potrebovali? Saj ravno v teh letih dozorevajo telesno, vzbujati se jim začne poželjivost, grdi govori in slabi zgledi jih pohujšujejo, pa mnogi mnogi izgube krstno nedolžnost, sveto sramežljivost in čistost! Oh poprej tako plemeniti in bogaboječi otroci postanejo sirovi, nespodobni, nesramni, trmast! Duhovni pastir, duhovni oče, ali jih boš zapustil? ali se ne boš prizadeval, da ostaneš z njimi v tesni zvezi, da jim pomagaš v nevarnostih, da jih ohraniš zveste sveti krstni obljubi, zveste Jezusu Zveličarja, zveste prečisti Devici Mariji?

Ta namen imajo pred očmi razna škofijska navodila za skrb otrok. Katera navodila pa imamo?

Že v prvi sinodi govori o tem „Titulus II.³ de educatione iuventutis.“ In se govori de principiis educationis, de prima educatione domestica, de ulteriori educatione in schola, de educatione schola absoluta, de cura pro nupturientibus. Glejte, popoln načrt za modro in sistematično pastirsko delovanje!

Opozarjam posebno na pouk mater,⁴ na vzgojno poučevanje veronauka, na prvo spoved, prvo sveto obhajilo, na razne pobožne vaje primerne za vzgojo. Da bi se otroci navezali na cerkev, se priporoča, naj se o priliki prve spovedi sprejmejo v kako priljubljeno bratovščino Device Marije, o priliki prvega svetega obhajila pa v apostolstvo molitve, kar naj bi jih nagibalo, da bi tudi po izstopu iz šole prihajali k sv. zakramentom vsaj mesečno in tako ostali v zvezi s cer-

kvijo in z duhovnim pastirjem. Isto nameravajo za še bolj odraslo mladino razna nasvetovana društva,¹ po katerih naj bi se mladeniči in dekleta obvarovali mladostnih nevarnosti.²

Pri drugi sinodi sem pa ta navodila izpopolnil. Za otroke, ki so dopolnili štirinajsto leto in ne hodijo več v šolo, sem resno svetoval, naj vsako nedeljo po krščanskem nauku za nekoliko časa ostanejo v cerkvi, kjer duhovni pastir z njimi govori o veronauku in jim more marsikaj povedati.³ Iz nekaterih krajev sem čul, da se je to dobro obneslo. Ako je duhovnik ljubezniv in prijazen, ga bodo otroci radi imeli, radi bodo ostali pri nauku, oklepali se ga bodo in ubogali: zveza med njimi in duhovnikom ne bo pretrgana.

Pa tudi pouk za starše sem izpopolnil in podal prav točna navodila za vzgojo otrok koj od rojstva pa do štirinajstega leta.⁴ Dobro vem, da ste nekateri gospodje o nekih točkah tega pouka drugačnega mnenja, posebno o onih, ki veljajo spovedniku.⁵ To nasprotovanje prihaja iz raznih razlogov, deloma iz navade na staro metodo, deloma in pomanjkljivega pouka, ki smo ga sami prejeli ob času priprave za duhovski stan. Kaj je mene na ta pouk in na tako postopanje nagnilo, sem v sinodi povedal.⁶ Izkušnje po drugi sinodi so me le še utrdile v mojih nazorih in v praktičnem postopanju. Tudi marsikateri duhovni gospodje so jako zadovoljni z uspehom, ki so ga dosegli delajoč v smislu na sinodi podanih navodil.

Pri skrbi za naraščaj smo dobili dvojno pomoč. Prvič se sedaj dopušča, naj se v Marijino kongregacijo sprejemajo fantiči in deklice koj po prvem svetem obhajilu; sprejeti ostanejo kandidatje do izpolnjenega štirinajstega leta; potem pa se sprejmo za prave člane. Drugič pa imamo Orle, ki tudi manjše fantiče sprejemajo v svojo družbo, kar je izredno važno in pomenljivo, da se otroci obvarujejo hudega. Gospodje, poprimite se teh dveh pripomočkov, pa boste svoje duhovnopastirske dolžnosti mogli izpolnjevati še bolj točno in uspešno ter boste iz njega tudi več veselja in več tolažbe zajemali.

4. Treznostno gibanje.

To gibanje sem vedno podpiral. Naj omenim dotična navodila v prvi sinodi. Dvakrat se govori o nezmernem popivanju in o sredstvih, s katerimi naj se ta strast pobija. Prvič se govori o tem, ko se govori o posvečevanju nedelj in praznikov.⁷ Tu se razpravlja

¹ Synod. I., pg. 26 sqq.

² Synod. I., pg. 23–26.

³ Synod. II., pg. 30, d.

⁴ Synod. II., pg. 75–95.

⁵ Synod. II., pg. 84 sqq.

⁶ Synod. II., pg. 75, 19, 90–91.

⁷ Synod. I., pg. 46–49.

¹ Synod. II., Titulus I., pg. 1–104, najbolj cap. III., pg. 65–104.

² I. Cor.

³ Synodus I., pg. 1–36.

⁴ Synod. I., pg. 12; Škof. Lst I. 1904. pg.

o razvadah, s katerimi se oskrunjajo Gospodovi dnevi. Te razvade so popivanje po krčmah in plesi. Drugič se pa govori o nezmernosti v posebnem poglavju.¹ Kar se na obeh mestih svetuje in priporoča, velja še sedaj. Nekoliko me pa v srcu peče, ko dosedaj še nisem nikjer opazil, da bi se bilo na ta navodila oziralo. Priporočam jih iznova vsem gospodom, da jih preštudirate in se po njih ravnote.

In kolikokrat sem v tem gibanju govoril v Škofijskem Listu! Naj omenim le lanske nasvete. Škofijski List je lani prinesel članek proti alkoholu.² V tem članku je prvič poziv duhovnikom k odločnemu delu za treznost; drugič se govori v družbi treznosti, ki ima sedaj le dve stopinji; tretjič se poroča o zboru protialkoholne zveze duhovnikov in četrtič je krasna razprava o boju zoper pijančevanje.

Da bi gospode v tem svetem boju utrdil, sem lani pastoralni konferenci dal v premišljevanje in razpravo o boju proti alkoholu. Posnetek razprav in izvestja o uspehu tega boja sem kratko posnel in ponatisnil v Škofijskem Listu.³

Od svoje strani storim, kar morem, da bi obvaroval naše ljudstvo te kuge. Prizadeval se bom tudi zanaprej. Vse duhovnike prosim in rotim, da od truda ne prenehate, čeprav bi se Vam uspehi ne dozdevali posebno veliki in ne primerni trudu, ki ga v to vlagate. Molimo in delajmo, pa tudi lep zgled dajajmo.

Delajmo! V šoli začnite delati; ob vsaki priliki vcepljujte fantičem gnus do žganja, gnus do pijanstva, gnus do popivanja po gostilnah v pozno noč. Vabite male, naj pristopijo v družbo treznosti; priskrbite jim dotične lepe podobice.

Delo nadaljujte pri izobraževalnem društvu, pri Orlih, pri Marijinih članih, pri tretjerednikih. V privatnem duhovnem pastirstvu nagibajte vernike, da opuste pivske razvade, katerih je polno, celo pri najsvetejših opravilih: o priliki svetega krsta, svete birmе, poroke, ko leži mrlič na odru, po pogrebu. Z dotičnimi osebami govorite zasebno, pa jih prosite, naj ne bo pijače, kadar bo v hiši krst, mrlič, pogreb, poroka, vožnja bal. In koliko se pije pri kupcijah, pije pri sprejemu v število fantov! Ali ne bi mogli sestaviti protialkoholne odseke v izobraževalnem društvu, pri Orlih, pri tretjerednikih? Le ganimo se! Morda dobimo popolnih abstinentov, gotovo pa dobimo mladeničev in mož za drugo stopnjo, katere udje se za leto dni zavežejo, da ne bodo pili žganja, druge pijače pa le zmerno in ne vsak dan. No, saj se po deželi že tako ne pije vsak dan, ampak le ob nedeljah in praznikih, pa ob gotovih prilikah. Tu naj bodo

zmerni; naj število prilik zmanjšujejo; naj se med seboj nadzirajo in opominjajo, da o pravem času prenehajo piti in gredo domov. Morda se vsak dan pije v vinskih krajih. Oh, koliko se je popilo lani! Ubogi ljudje! Cerkveno življenje je pešalo, grehi so se množili, posiruvelost se je razvijala. Ali bi ne bilo mogoče tudi v teh krajih razširjevati družbo treznosti in pridobivati ljudi saj za drugo stopnjo?

Delajmo in dajajmo sami lep zgled. O Bogu hvala, da duhovniki veliko manj pijo, kot nekdaj! Nedavno mi je trdil duhovnik z Dolenjskega, da se po župniščih sedaj za dve tretjini manj pije, kakor pred 30 leti. Priznam trud onih gospodov, ki so na čelu gibanja in mnogi sami popolni abstinenti. Vsi pa pristopite v družbo druge stopnje; zavežite se, da boste pili prav zmerno, da ne boste pili vsak dan, morda le trikrat, dvakrat, enkrat na teden, ali le malokdaj. Tukaj imamo široko polje, da se manj ali več zatajujemo iz ljubezni do ljudstva in iz ljubezni do Boga, do križanega Jezusa.

Ako se tako prizadevamo in prav presrčno molimo, molimo po sveti maši, molimo pred tabernakljem zase in za vernike, delo naše ne bo brez sadu, Bog bo pomagal in preskrbel za viden in velik uspeh.

5. Apostolstvo molitve.

Apostolstvo molitve sem priporočal ob priliki kanonične vizitacije, v Škofijskem Listu in prav posebno pri prvi sinodi.¹ Ima tri stopnje. Zraven prve, ki je bistvena, priporočamo danes še tretjo.

Prva je posebno lahka.² Po rokah Device Marije izročiš presvetemu Srcu Jezusovemu molitve, dela in trpljenja vsakega dneva na namene, katere ima On na naših altarjih. Ako molitvam, delom in trpljenju daš tako vzvišen namen, kakor ga ima presveto Srce Jezusovo, ali nisi dal vsemu življenju največjo notranjo vrednost, da je vsak korak tvoj zaslužen za nebesa? Koliko bogastva si boš do svoje starosti za večno nakupičil! Ali ni to nič vredno? In za tako neznamen trud! Ako pa še dodaš, da molitve, dela in trpljenja daruješ tudi v spravo za razžalitve, ki jih trpi Jezus v presvetem Rešnjem Telesu, tedaj si nekaj storil, kar je božjemu Srcu Jezusovemu posebno ugodno, kar sam izrečno želi in Ga nekako potolaži.

To darovanje se lahko zgodi z lastnimi besedami, ali pa po molitvi, kakor sem jo jaz priporočil v pastirskem listu in v sinodi.³ Bolj kratke, lahke in jasne molitvice nimate nikjer. Katehetje, naučite jo otroke v šoli in jih izpodbudite, da jo bodo molili pri jutranji

¹ Synod. I., pg. 85—88.

² Škofijski List I. 1909., str. 126—131.

³ Škofijski List I. 1909., str. 150—151.

¹ Synod. I., pg. 58—65., pg. 21. num. 30.

² Synod. I., pg. 61—63.

³ Synod. I., pg. 63 pod črto.

molitvi! Hvala Bogu, da ste mnogi gospodje to storili. Duhovni pastirji, naučite vi ljudi na prižnici, navdušujte matere, da se jo nauče, da jo molijo zjutraj z otroci in poskrbe, da jo moli vsa družina.

Ustanovite apostolstvo molitve v vsaki župniji! Zapišite vanjo prvoobhajance in jim razložite pomen in važnost darovanja po omenjeni molitvi, pa jo bodo radi molili in bodo zares pravi častivci božjega Srca Jezusovega. Imena zapišite in jih prijavite škofijskemu vodniku apostolstva. Vodniki za vašo škofijo so oo. jezuitje v Ljubljani.¹

Prosim pa, da storite korak še k tretji stopnji.² Ta obsega v sebi spravno obhajilo, kar Gospod posebno želi in je prav primerno za naše čase, ko se ljubezen Jezusova v svetem Zakramentu kar naravnost taji, pa se je tudi bati nevrednih, božjeropnih svetih obhajil. Zbere naj se sedem oseb; vsaka si odbere en dan v tednu, na kateri dan pojde k svetemu obhajilu in ga bo darovala v spravo za vse razžalitve, ki jih trpi Gospod v Zakramentu ljubezni. Ali pa naj se jih zaveže trideset, pa si izbere vsaka en dan v mesecu. Ob času prve sinode sem mislil, da se tako spravno obhajilo ne bo še moglo izpeljati. Danes pa rečem, da se more izpeljati. Za to prav gotovo dobite člane iz Marijinih družb in iz tretjega reda, pa tudi izmed šolskih otrok.

Gospodje, ali imate toliko vroče ljubezni do Gospoda Jezusa v Zakramentu, da se zavzamete za to spravno delo in Njega Trpina potolažite?

6. Izseljenci.

Velika nesreča za naš narod je tako mnogoštevilno izseljevanje. Najboljše delavske moči odidejo na Nemško in še več v Ameriko. Doma delo zaostaja, posestva se zanemarjajo, domovi propadajo, delavcev manjka, najemnina je visoka, kmet zdihuje in obupa. Na Nemškem in v Ameriki pa se znoje in trpe naši domačini; koliko se jih telesno pohabi; koliko jih opeša; koliko jih na duši škodo trpi! In ko pridejo nazaj, niso več za naše okolnosti, navajeni so na boljšo hrano, na vse druge življenje. Pa, ko bi saj njihov zaslužek na tujem kaj zalegel! Splošno prepričanje je, da ta denar le malokdaj kaj zaleže; nekako izgubi se brez posebne koristi. Trdi se tudi to, da, ko bi se doma toliko delalo in tako varčevalo, kakor na tujem, bi se lahko in precej ugodno živelo.

No, izseljevanja zaostaviti mi ne moremo. Širi se in se prijema tudi najboljših ljudi, kakor kuga. Namen prikrivajo, da dušni pastir ne izve. Ko je že vse pripravljeno, se šele oglase, ali pa kar čez noč izginejo. Nam ne preostane drugega, kakor vzgojno

vplivati na mladino in na starše, pa po Rafaelovi družbi skrbeti, da naši izseljenci ne padejo v roke goljufnih agentov, ali celo v roke nesramnih mož, ki nevedna dekleta zamamijo z obljubo dobre službe, pa jih le prodajo v nesramne hiše. Samo v New-Yorku se do 15 tisoč deklet na ta način prevari in proda. Ali je kaj Slovenk vmes?

O tem smo govorili v prvi sinodi.¹ Priporočala so se sredstva, kako bi se naši ljudje bolj na dom privezali in bi jih ameriški dolarji ne premamili; dala so se navodila za one, ki vendarle odhajajo v Ameriko in priporočilo se je Rafaelovo družbo.

Ne vem, koliko ste se v tem oziru prizadevali. Skoraj bi sodil, da ste nekako obupani vsled neuspehov opustili vsako prizadevanje. Celo Rafaelova družba ni kaj koristila; naši ljudje so več verjeli nepoznanim agentom, kakor pa naši družbi.

Zadnje dni se je Rafaelova družba poživila. Opozarjam na njene sklepe, priobčene v Škofijskem Listu² Prosim, praznujte spomin sv. Rafaela; imajte ob tej priliki kak govor o izselitvi; večkrat obdelujte misli in nasvete prve sinode; priporočajte družbo sv. Rafaela. Sedaj se je mudil v domovini P. Kazimir, ki je v New-Yorku in je prevzel skrb za izseljence. Imeli bomo tam „slovenski dom“. Vzel je s seboj še dva očeta frančiškana, da bodo skupno delovali za naše izseljence. V Ljubljani pa je družba sv. Rafaela pripravljena dajati svete in navodila. Na čelu je sedaj dr. VI. Pegan, odvetnik, deželni poslanec in odbornik.

Vidite, primerno tvarino za razgovore na shodih Sodalitatis. Bodite v zvezi z Rafaelovo družbo in skušajte dobiti v svoje roke gibanje za izseljevanje. To bo delo, ljubo Bogu in koristno narodu. Opozarjajte tudi ljudi na prizadevanje našega deželnega odbora, kako bi povzdignili blagostanje doma, kako bi se izboljšala posestva, kako bi se več dela preskrbelo za domačine. Morda vendarle kaj dosežemo.

7. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Kot pravi katoličani ne smemo svoje skrbi omejiti edinole na svoje rojake. Katoliška ljubezen obsega vse ljudi in vse narode. Nam so najbližji narodi slovanski, ki večinoma niso v pravi Cerkvi, ampak odločeni od Rima, odločeni od vrhovnega glavarja kraljestva Jezusovega na zemlji in žive v razkolu.

Že pokojni škof Slomšek so ustanovili bratovščino sv. Cirila in Metoda, da bi se molilo za naše razkolne brate in bi se po priprošnji svetih slovanskih apostolov povrnili nazaj v edinost Cerkve Kristusove. Ta družba je nekako izumrla. Namesto nje se je zadnje čase ustanovilo „Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pod

¹ Synod. I., pg. 62. Requiritur a) b).

² Synod. I., pg. 64. num. 97.

¹ Synod. I., pg. 98—100.

² Škof. List I. 1909., str. 77.

zavetjem preblazene Device Marije“, ki ima svoj sedež v Velehradu na Moravskem in se je lani ustanovila tudi pri nas.

Iz poziva v Škofijskem Listu¹ ima namen utrjevati vero v domovini, pa z molitvijo in dejansko ljubeznijo podpirati vse, kar more pospeševati zedinjenje ločenih bratov s katoliško Cerkvijo. Dolžnosti udov so: a) moliti vsak dan Očenaš in Češčenomarijo s pristavkom „Sveta Devica Marija, sv. Ciril in Metod, prosite za nas!“ b) dati na mesec dva vinarja. Polovico dohodkov bi se porabilo za povzdigo verskega življenja v domovini, polovico pa za podporo tistih katoličanov, ki so se iz razkola zedinili, s katoliško Cerkvijo, ali pa žive med razkolniki. Le izvolite prečitati zgoraj imenovani poziv, kjer je tudi povedano, kako se udje vpisujejo in zglašujejo. Pobiranje prispevkov bi opravili lahko med seboj po zaupni osebi, ki bi jo župnik potrdil.

Gospodje, ljubezen do naših sobratov, pa tudi do domačinov naj Vas priganja, da tudi to apostolstvo razširjate. Ako ga v župniji prav uredite, ne bo Vam zadajalo mnogo dela. Sploh pa ljubezen delo olajša in oslajša.

8. Moje knjižice.

Naj še o teh kratko izpregovorim. Za moje namene dobro veste. Razložil sem jih v drugi sinodi;² razložil lani v Bogoljubu, razložil pri poročilu o lanskem shodu gg. dekanov.³ V knjižicah se obravnava celokupna vzgoja otrok, krščansko življenje deklet, mladeničev in zaročencev. V teh razpravah se obravnava tudi bolj kočljiva spolna vprašanja, v katerih tudi najbolj učeni in pobožni katoliški pisatelji in učitelji niso edini, kako daleč se sme iti. O mejah se more vsakdo razgovarjati, svoje nazore in svojo sodbo braniti in utemeljevati.

Jaz sem najbolj uvažene knjige prečital; dobil sem pa tudi v tem oziru izredno mnoge izkušnje po deželi; molil sem in premišljeval in se nazadnje za delo odločil. Izdal sem najpoprej prav drobno knjižico „Ženinom in nevestam“. Kaj se je po izdanju dogodilo, Vam je znano. Hvaležen sem Slovenski Ljudski

Stranki, vsem duhovnim gospodom in raznim načelnikom, ki so sklicavali shode, zadevo srečno pojasnjevali in ljudstvu odpirali oči. Že sem se javno zahvalil listom in vsem zborovavcem za borbo in za izjavo udanosti Cerkvi, veri in škofu. Zahvaljujem se še enkrat in Vas prosim, da to mojo zahvalo sprejmete na znanje sami in jo morda priobčite vernikom.

Sedaj sem tako odredil, da knjižico „Ženinom in nevestam“ dobe v roke edinole duhovni gospodje, posebno župniki, da jo izročijo ženinom in nevestam. Nemški zdravnik je ob času najhujših napadov prišel k meni in mi je rekel: „Knjižico sem prečital; ni se treba sramovati; Vi ste hoteli braniti spoštovanje do žene; hoteli ste v zakonsko zvezo vtisniti več moralnosti in kot zdravnik podpišem vsako besedo.“ Sličnih izjav mi je prišlo več. Kmetiški ljudje so rekli, da je knjižica poučna in potrebna, da je škoda in obžalujejo, ker je niso dobili v roke takrat, ko so stopili v sveti zakonski stan. Knjižico dobe v roke edinole duhovniki v Katoliški bukvarni za 30 vin.

Sedaj se tiska knjižica: Mladeničem. Prvi zvezek: Obramba vere. Gotovi so rokopisi: 1. Staršem. Pouk za vzgojo otrok. 2. Dekletom. Prvi zvezek: Krščansko življenje. 3. Mladeničem. Drugi zvezek: Življenje po veri. Pripravil bom pa tudi še 4. Dekletom. Drugi zvezek: Krščanska popolnost.

Uvaževal bom napade in zlorabe lanskega leta.

O šesti božji zapovedi bom povedal le toliko, kolikor ravno moram, da dosežem namen, katerega imam. Tvarino sem odbral in razvrstil in razvijal tako, da bodo mladeniči in dekleta vse lahko zasledovali v svojem lastnem srcu, v svojem lastnem življenju.

Knjižice se bodo dobivale edinole v Katoliški bukvarni.

Sklep.

Povedal sem Vam, dragi sodelavci v vinogradu Gospodovem, kar mi je sedaj najbolj na srcu. Gospode dekane prosim, naj poskrbe, da se moj list prečita na duhovniških sestankih. Vsem pa prosim blagoslova iz nebes.

V Ljubljani in festo Cathedrae Romanae S. Petri 1910.

✠ Anton Bonaventura
knezoškof.

¹ Škof. List 1. 1909., str. 101 id.; onda še str. 133—134.

² Synod. II., pg. 76.

³ Škof. List 1909 str. 77 e.

Kako se strinjajo vinkulirane obligacije.

C. kr. ravnateljstvo državnega dolga na Dunaju je z dopisom z dne 26. nov. 1909, št. 10.330 sledeče semkaj sporočilo:

Auf Grund der vom Fachrechnungs-Departement I. des k. k. Finanzministeriums und der k. k. Staatsschuldenkasse geführten Kreditbücher der Staatsschuld wurde konstatiert, daß für Kirchen, Pfarrpfünden, Stiftungen, Fonds, Pfarrarmeninstitute, Armenfonds, Gemeinden, Bruderladen, Genossenschaften, Korporationen, Fideikommissе usw., deren Kapitalien in Staatsschuldverschreibungen fruktifiziert sind, eine sehr große Anzahl von Obligationen einzeln vinkuliert ist, welche minunter auf ganz geringe Beträge lauten. Diese Tatsache ist hauptsächlich darauf zurückzuführen, daß Obligationen für sich allein zur Vinkulierung gelangen, anstatt daß sie, wenn tunlich, mit den bereits vorhandenen vinkulierten Obligationen der betreffenden Kirche, Stiftung usw. zusammengeschrieben werden.

Die geschilderte Art der Anschreibung von Obligationen muß naturgemäß nicht bloß für die Staatsschuldenverwaltung, sondern auch für die Behörden und Ämter, Eigentümer, Vermögensverwalter, Nutznießer, bezw. für die zur Zinsenbehebung legitimierten Organe die Evidenzhaltung der vinkulierten Schuldverschreibungen erheblich erschweren; sie nötigt aber auch den Zinsenbehebungsberechtigten zur Aufstellung von umfangreichen Quittungen für jeden Zinsentermin, in welchen zahlreiche Obligationen unter genauer Angabe der Obligationsnummern, des Anlagsdatums, des Kapitalsbetrages, der Anschrift, des Zinsentermines und Zinsbetrages aufzunehmen sind; und sie hat endlich eine bedeutende Geschäftsvermehrung für die Zinszahlstellen und für das Fachrechnungs-Departement I. des k. k. Finanzministeriums als Zensurstelle zur Folge, indem für jede einzelne Obligation auf Grund der Liquidationsvormerke, resp. Kreditbücher die Zinsen liquidiert, bezw. zensuriert und kontiert werden müssen.

In dieser Beziehung erscheint ein Wandel in der Weise dringend geboten, daß anstatt der oberwähnten besonderen Ausfertigungen von Obligationen eine Zusammenschreibung des in vinkulierten Staatsschuldverschreibungen bestehenden gleichartigen Vermögens der Kirchen, Stiftungen usw., soweit dies nach den obwaltenden Verhältnissen tunlich erscheint, stattfindet.

Eine derartige Zusammenschreibung ist, abgesehen von dem Erfordernisse der Gleichartigkeit der Schuldgattung und der Verzinsungstermine, selbstverständlich nur bei den nicht rückzahlbaren Staatsschuld-

verschreibungen (einheitliche Rente, österreichische Staatsrente, Investitionsrente, Goldrente) und nur dann möglich, wenn

1. alle Obligationen ein und derselben Kirche, Stiftung usw. gehören,
2. alle unbelastet sind oder alle mit den gleichen Vormerken haften und
3. ein und dieselbe Person von denselben zinsenbezugsberechtigt erscheint.

Mit Rücksicht auf die dargestellten Verhältnisse ersucht die k. k. Direktion der Staatsschuld, soweit es den dortigen Wirkungskreis berührt und so oft sich hierzu Gelegenheit ergibt, mit allem Nachdrucke darauf hinwirken zu wollen, daß seitens der unterstehenden Behörden und Ämter sowie seitens der als Verwalter des Vermögens der Kirchen, Stiftungen, Fonds, Pfarrarmeninstitute, Armenfonds, Gemeinden, Bruderladen, Genossenschaften, Fideikommissе usw. in Betracht kommenden Organe bezüglich jener Obligationen, welche nicht, wie die Eisenbahnschuld des Staates, das Lottoanlehen vom Jahre 1860, in die Kategorien der verlosbaren Effekten fallen, nach den oben angeführten Gesichtspunkten zwecks tunlichster Zusammenschreibung vorgegangen werde.

Auf die angeregte Zusammenschreibung der Obligationen kann um so mehr gedrungen werden, als nach der Verordnung des k. k. Finanzministeriums vom 23. Oktober 1909, R.-G.-Bl. Nr. 167, die Frei-, Um- und Zusammenschreibung vinkulierter Rente-Obligationen nunmehr gebührenfrei erfolgt, so daß aus der oberwähnten Amtshandlung den Parteien keinerlei Kosten erwachsen.

Zu diesem Zwecke wären die zusammenschreibbaren Obligationen von den Obligationseigentümern, bezw. Vermögensverwaltern im Wege der Zinszahlstelle (Landeskasse, bezw. Steueramt) behufs Zusammenschreibung an die Staatsschuldenkasse einzusenden, bezw. bei dieser Kasse zu überreichen.

Um in Hinkunft das Anhäufen von auf mindere Beträge lautenden Obligationen möglichst zu vermeiden, wären die bezüglichlichen Organe und Vermögensverwalter in geeigneter Weise zu beauftragen, im Falle des Zuwachses neuer Obligationen die anzuschreibenden Überbringereffekte im Geleite einer gleichartigen, bereits für dieselbe Kirche, Stiftung usw. vinkulierten Obligation behufs ihrer Zusammenschreibung mit letzterem Effekte in eine Obligation an die k. k. Staatsschuldenkasse im vorgeschriebenen Wege einzusenden.

Radi tega se naroča čč. župnim uradom, naj izkušajo radi lažjega poslovanja strniti državne zadolžnice, ki imajo potrebne lastnosti.

V ta namen naj prosijo pri dotičnem izplačilnem uradu (c. kr. davčnem uradu, c. kr. deželnem plačilnem uradu) za dotično polico (seznamek obligacij), ki se ondi brezplačno dobi.

Potem se napravi pismena vloga na dotični izplačilni urad s prošnjo, naj potrebno ukrene, da se strnejo v vlogi in seznamku naštete obligacije. Obrestne pole naj se prilože.

Strniti se dado le obligacije:

1. Ki imajo enak obrestni rok, na pr. 1. januar in 1. julij, ali 1. februar in 1. avgust itd.

2. Ki so last enega in istega predmeta, torej župne cerkve, ali kake podružnice, nadarbine, ne pa raznih

cerkva ali župne cerkve in nadarbine; pač pa se lahko strnejo obligacije ustanovnih in svojinskih glavnic iste cerkve.

3. Strnejo se lahko stare vinkulirane obligacije in novo nakupljene.

4. V strnjenje naj se vlagajo obligacije, ko so se vzdignile obresti, da ne bo moteno vzdigovanje obresti, torej januarske obligacije po 1. januarju.

5. Če so pri kaki obligaciji udeležene razne cerkve, naj se pri strinjanju gleda na to, da dobi vsaka cerkev svojo obligacijo.

6. Zavezovanje, razvezovanje in strinjanje obligacij je pristojbin prosto vsled odredbe c. kr. fin. min. z dne 23. okt. 1909, drž. zak. št. 167.

7. Februarska in avgustna papirna renta, ki se želi strniti, ne sme presegati zneska 20000 gold.

16.

Zakoni inozemcev iz nemške države v Avstriji.

Inozemci iz nemške države želeči se poročiti v Avstriji se morajo izkazati z izpričevalom, da njihovem nameravanemu zakonu ne nasprotuje noben zakonski zadržek.

V smislu odloka c. kr. ministrstva za notranje posle na Dunaju z dne 28. dec. 1909, št. 38.190 (intim. c. kr. dež. vlade na Kranjsko z dne 11. jan. 1910 št. 333) se tu objavlja izkaz tistih oblasti v nemškem cesarstvu, ki so upravičene izdajati taka izpričevala.

Verzeichnis

der in den einzelnen deutschen Bundesstaaten bestimmten Behörden, die zur Ausstellung von Zeugnissen über das Nichtbekanntsein von Ehehindernissen für ihre im Auslande eine Ehe eingehenden Angehörigen zuständig sind.

Königreich Preußen. Die Ortspolizeibehörde des Wohnortes oder des letzten Wohnortes des Verlobten, und wenn er in Preußen keinen Wohnsitz gehabt hat, die Ortspolizeibehörde des letzten Wohnortes seiner Eltern, oder wenn ein solcher nicht bekannt ist, des Geburtsortes seines Vaters.

Königreich Bayern. Für Angehörige der rechtsrheinischen Gebietsteile die Distriktsverwaltungsbehörden der Heimatgemeinde, d. h. die Bezirksämter oder die Magistrate der unmittelbaren Städte; für Angehörige der Pfalz der landgerichtliche Staatsanwalt, der die Aufsicht über das Standesamt der Heimatgemeinde ausübt.

Für besondere Fälle z. B. wenn die Heimat streitig ist oder der Staatsangehörige keine Heimat hat, wird die zuständige Behörde durch die Staatsministerien der Justiz und des Innern bestimmt.

Königreich Sachsen. Die Polizeibehörde des Wohnortes oder des letzten Wohnortes des Verlobten und, wenn er in Sachsen keinen Wohnsitz gehabt hat, die Polizeibehörde des letzten Wohnortes seines Vaters, bei unehelich Geborenen der Mutter, oder, wenn ein solcher Wohnort nicht bekannt ist, des Geburtsortes des Vaters oder der Mutter. Als Polizeibehörde gilt im allgemeinen die Amtshauptmannschaft, in Städten mit der revidierten Städteordnung vom 24. April 1873 der Stadtrat.

Königreich Württemberg. Das Amtsgericht des Wohnortes oder des letzten Wohnortes und in Ermangelung eines solchen des Geburtsortes des Verlobten. Falls der Geburtsort nicht in Württemberg liegt, das Amtsgericht des letzten Wohnortes der Eltern des Verlobten, oder wenn ein solcher Wohnort nicht bekannt ist, des Geburtsortes des Vaters des Verlobten. Läßt sich hiernach ein zur Erteilung des Zeugnisses zuständiges Amtsgericht nicht ermitteln, so wird das Zeugnis von dem Justizministerium ausgestellt.

Großherzogtum Baden. Die Standesbeamten.

Großherzogtum Hessen. Das Amtsgericht des Wohnortes oder des letzten Wohnortes des Verlobten. In Ermangelung eines Wohnortes wird das zuständige Amtsgericht durch das Justizministerium bestimmt.

Großherzogtum Mecklenburg-Schwerin. Das Ministerium des Innern.

Großherzogtum Sachsen. Die Amtsgerichte.
Großherzogtum Mecklenburg - Strelitz.
Die Landesregierung.

Großherzogtum Oldenburg. Die Angehörigen des Herzogtums Oldenburg, die Ämter und Magistrate erster Klasse; für Angehörige der Fürstentümer Lübeck und Birkenfeld die Regierungen.

Herzogtum Braunschweig. Die Kreisdirektionen und sofern der Verlobte aus der Stadt Braunschweig stammt, die dortige Polizeidirektion.

Herzogtum Sachsen-Meiningen. Ministerialabteilung der Justiz.

Herzogtum Sachsen-Altenburg. Die Landratsämter und die Stadträte.

Herzogtum Sachsen, Koburg und Gotha. Die Behörde wird in jedem einzelnen Falle besonders bestimmt.

Herzogtum Anhalt. Die Kreisdirektionen.

Fürstentum Schwarzburg und Sonderhausen. Die Justizabteilung des Ministeriums.

Fürstentum Schwarzburg-Rudolstadt. Die Amtsgerichte.

Fürstentum Waldeck und Pyrmont. Die Landesbeamten.

Fürstentum Reuß älterer Linie. Die Landesregierung.

Fürstentum Reuß jüngerer Linie. Das Ministerium.

Fürstentum Schaumburg-Lippe. Das Ministerium.

Fürstentum Lippe. Für Landbewohner die Verwaltungsämter, für Stadtbewohner die Magistrate.

Freie- und Hansestadt Lübeck. Das Stadt- und Landamt in Lübeck.

Freie Hansestadt Bremen. Der Senatskommissär für die Landesämter.

Freie- und Hansestadt Hamburg. Die Aufsichtsbehörde für die Landesämter.

Elsaß-Lothringen. Wenn die Ausstellung des Zeugnisses zugleich mit dem Aufgebote beantragt wird, der Landesbeamte, andernfalls der erste Staatsanwalt bei dem Landgerichte, zu dessen Bezirke der Heimatort des Verlobten gehört.

17.

Tiskovine matičnih izpiskov.

Matični izpiski: rojstni in krstni, poročni, mrliški listi so velike važnosti v življenju in se pogostoma rabijo; zato pa je primerno, da so iz močnega, trpežnega papirja, ne pa iz slabega, ki se kmalu strga.

Po drugi ljubljanski sinodi je Katoliška Bukvarna dala natisniti matične izpiske na dvojno vrsto papirja, na slabejši in močnejši. Prve vrste tiskovine naj bi rabile za uradne izpiske (ex off), ki se potrebujejo

samo za gotov namen in navadno samo za en slučaj, druge vrste tiskovine pa so namenjene za take matične izpiske, ki se vedno rabijo in morajo mnogo let vztrajati.

Na to vrsto tiskovine se čč. gg. matičarji opozarjajo z naročilom, naj odslej za označeni namen vporabljajo le tiskovine iz močnega papirja za listine (Dokumentenpapier).

18.

Sanatio matrimoniorum.

Fremilostni g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je predložil pri avdijenci dne 31. januarja 1910 sv. Očetu naslednjo prošnjo:

Hinc inde accidit, quod matrimonium aliquod propter occultum vel saltem non sufficienter notum impedimentum, vel ob alium defectum invalide contractum fuerit.

Rogo humiliter, ut Sanctitas Vestra declarare dignetur, matrimonia ob aliquod impedimentum eccle-

siasticum usque ad 1. Februarii 1910. in dioecesi Labacensi nulliter contracta, in radice esse sanata.

Pro qua etc.

Sv. Oče je na prošnjo takoj pripisal:

Juxta preces in Domino.

Die 31. Januarii 1910.

Pius PP. X.

19.

Kolek izjav o sprejemu pobožnih volil.

C. kr. finančna prokuratura za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 10. decembra 1909, št. 5120 semkaj doslovno:

In den überaus häufigen Fällen, wo der Kirche letztwillig fromme Legate, namentlich zu Messenstiftungen hinterlassen werden, hat die Finanzprokuratur im Sinne des Erlasses des Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 5. Dezember 1903, Zl. 90.901, sogleich dem Verlassgerichte deren Annahme zu erklären.

Diese gerichtliche Eingabe ist mit 1 K zu stem-peln, deren Ersatz die betreffende letztwillig bedachte Kirche zu tragen hat.

Nachdem sich nun regelmäßig der Fall ereignet, daß dieser Ersatz seitens der Pfarrämter statt in barem Gelde in Stempeln geleistet wird, so wird hiemit das hochwürdigste fürstbischöfliche Ordinariat diensthöllich ersucht im Wege des Diözesanblattes die Pfarrämter gefälligst anzuweisen, alle Zahlungen an die Finanzprokuratur stets in Bargeld zu leisten, weil nach der h. ä. Kassavorschrift, laut Erlasses des k. k. Finanzministeriums vom 8. Dezember 1907, Zl. 86.929, Stempelmarken nicht in Empfang genommen werden dürfen.

Vsled tega se župnim uradom naroča, naj c. kr. finančni prokuraturi vplačujejo vedno mesto kolka gotovino v znesku 1 K.

20.

Prva konferenca dekanijskih vodnikov Marijinih družb

je bila v sredo, 29. decembra, v Ljubljani v knezoškofjem dvorcu. Navzoči vsi dekanijski vodniki; samó zastopnika dekanije kamniške, g. dekana Iv. Lavrenčiča, ki je bil zadržan po zasedanju deželnega zbora, je namestoval g. župnik komendski, Valentin Bernik. Vseh zborovavcev skupaj s škofijskim vodnikom vred je bilo 22.

Škofijski vodja Marijinih družb poudarja važnost in resnost naše naloge. Gre se nam za mladino cele škofije, ki je zbrana ali naj bi vsaj bila zbrana v Marijinih družbah. On si je že davno želel dekanijskih poverjenikov, ker sam ni kos celi obširni nalogi. Naša naloga ne bo prav lahka; delali bomo po okoliščinah in po možnosti. Skrb naša bo trojna: 1. da se obstoječe družbe prav vodijo, 2. da se propadle zopet vzbudé in oživé, 3. da se, če mogoče, ustanove nove, kjer jih še ni.

Delokrog dekanijskih vodnikov se je po skupnem dogovoru določil takó-le:

1. Vsak dekanijski vodnik imej zapisnik družb svoje dekanije.

2. Vsako leto enkrat bo škofijska marijanska konferenca, in vsako leto ena dekanijska. Za to naj se določi ena konferenca sodalitats.

3. Dekanijski vodniki bodo aranžirali skupne shode družb za eno ali več dekanij. Mladeniške družbe naj imajo tak shod vsako leto, dekliške morda vsaki dve leti.

4. „Letna poročila“ se bodo določila iz škofije dekanijskim vodnikom, ti pa jih razposlali vod-

stvom posameznih družb ter jih zopet nazaj pobirali in skupno doposlali škofijstvu. Do konca marca vsakega leta naj imajo v roki izpolnjene dekanijski vodniki, in do konca aprila naj so vsa pri škofiji.

5. Dekanijski vodniki bodo po možnosti tudi družbe obiskovali, pogledali družbene knjige, in če bo mogoče, se udeležili kratke seje predstojništva imeli družbi nagovor in morda kdaj tudi pri spovedovanju pomagali. Vsaj na dve leti naj bi se obiskala vsaka družba. Primerno je, da se potni troški povrnejo iz družbene blagajne.

Dalje se je razpravljalo in sklenilo:

- a) Vse družbe naj se vodijo enotno. Z večino glasov se je storil sklep, da naj vse navadne mladeniške in dekliške družbe (razen izrednih: za dijake itd.) sprejmejo skupna oficialna pravila, ki se dobé v prodajalni Katol. tiskovnega društva v Ljubljani in ki naj jih dobi v roke vsak družabnik. Razume se, da naj svoja prvotna pravila one družbe, kateri jih že imajo, opusté. Zato ni treba nobene prošnje na škofijstvo.
- b) Skrbi naj se, da naj se propadle mladeniške družbe poživé, — če ni mogoče s starejšimi udi, pa z mladim naraščanjem. Na ta način se dado poživeti vse družbe. Če se pa katera res nikakor ne da več vzdigniti, naj se to naznani, da se družba izbriše iz imenika.
- c) Novi oficialni družbeni molitvenik, ki naj ga polagoma vpeljejo vse družbe, bodi sestavljen in veljaven za oba spola in naj bo kratek, da si

ga lahko omisli vsakdo. Poleg obrednih molitev in opravil imej le najpotrebnejše molitve, ker molitvenikov ljudem itak ne manjka.

Razgovor je bil že o več potrebnjših rečeh, o

čemur pa tukaj ne poročamo. Saj v kratkem izide „Vodnik marijanski“, ki bo podal natančna navodila za vodstvo družb.

Prihodnja konferenca jeseni.

J. K.

21.

Izplačevanje pokojninskih in preskrbovalninskih užitkov potom poštnohranilnega urada.

Čč. gg. matičarji se zopet opozarjajo na odredbo glede izplačevanja pokojninskih in preskrbovalninskih užitkov potom poštnohranilnega urada (Škof. List, 1910, str. 30), zlasti naj vsako izpremembo n. pr. smrt, pre-

selitev, zakon (pri oskrbovankah) nemudoma naznanijo potom uradne dopisnice (v Ljubljani potom sporočila) c. kr. finančnemu računskemu oddelku v Ljubljani.

22.

Konkurzni razpis.

1. Razpisuje se župnija Bukovšica v staro-loški dekaniji, stoječa pod patronstvom kranjskega verskega zaklada. Prošnje so nasloviti na c. kr. deželno vlado za Kranjsko.

2. Podeliti je kakemu duhovniku v pokoju mesto dnšnega oskrbnika v novem od Kranjske hranilnice ustanovljenem cesar Franc-Jozefovem zavetišču v Ljubljani (Kaiser Franz-Josef-Asyl), ki bo imel dolžnosti: a) bivati v zavetišču, b) vsak dan v kapelici maševati in ob nedeljah popoldne opraviti popoldansko službo božjo, c) bolnike spovedovati, jim deliti sv. zakramente, jih obiskavati in tolažiti.

Prihodki: 1. Prosto stanovanje (2 sobi), 2. prosta hrana in postrežba ter prosto perilo, 3. brezplačno zdravljenje z zdravili, 4. brezplačen stanu primeren pogreb, če umrje v zavetišču.

Zavetišče bo sprejemalo samo neozdravljive bolnike in sicer do 50. Hišo in bolnike bodo oskrbovale usmiljene sestre sv. Vincencija Pavla. Otvoritev zavetišča bo konec aprila t. l.

Nekolkovane prošnje naj se naslove na kn.-šk. ordinariat v Ljubljani.

Zadnji rok za vlaganje prošenj do 5. marca 1910.

23.

Škofijska kronika.

Ad limina Apostolorum je odšel premilostni gosp. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič dne 27. januarja in se povrnil domu 3 februarja. Sv. Oče Pij X. ga je sprejel 31. januarja.

Cerkveno odlikovanje. Sv. Oče je podelil g. Antonu Kobi, deželnemu poslancu, veletržcu itd. na Bregu pri Borovnici, križec „pro Ecclesia et Pontifice“.

Imenovanj so bili p. n. čč. gg.: dr. Jožef Lesar, častni kanonik, vodja bogosl. semenišča in profesor bogoslovja, za prorektorja bogoslovnega učilišča v Ljubljani; stolni dekan Matija Kolar za dekana dekanije ljubljanske okolice; stolni kanonik dr. Ferdinand Čekal za pregledovavca cerkvenih računov.

Umeščen je bil 11. januarja 1910 Matija Erzar, dekan v Semiču, na župnijo Postojno. Hkrati je bil

imenovan za dekana postojnske dekanije in za člana c. kr. okrajnega šolskega sveta.

Premeščen je bil č. g. Leopold Kolbezen, kaplan v Šent Jerneju, za župnega upravitelja v Mirno peč, in č. g. Janez Sever iz Prečine za kaplana v Šent Jernej.

Resigniral je č. g. Štefan Terškan vsled bolezni na župnijo Mirno peč in bil nameščen zopet za kaplana v Prečini.

Umrli so p. n. čč. gg.: prelat Jožef Smrekar, častni kanonik, prorektor bogosl. učilišča, profesor bogoslovja v p. dne 8. januarja 1910 v Ljubljani; stolni kanonik in dekan ljubljanske okolice Anton Fettich-Frankheim 29. januarja 1910, Ivan Podboj, duhovni svetnik in župnik, v Kandiji 6. februarja 1910.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dné 10. februarja 1910.

Vsebina: 14. Pismo duhovščini ljubljanske škofije. — 15. Kako se strinjajo vinkulirane obligacije. — 16. Zakoni inozemcev iz nemške države v Avstriji. — 17. Tiskovine matičnih izpiskov. — 18. Sanatio matrimoniorum. — 19. Kolek izjav o sprejemu pobožnih volil. — 20. I. konferenca dekanijskih vodnikov Marijinih družb. — 21. Izplačevanje pokojninskih in preskrbovalninskih užitkov. — 22. Konkurni razpis. — 23. Škofijska kronika.

Corrigendum: Na str. 28 vrsta 2a naj se čita accederet mesto aunderet.